

Saveti školskog psihologa

Piše: Marija Četnik

IGRAČKA JE VIŠE OD TOGA!

Marija Četnik

Drugi deo

Na početku simboličkih igara

U periodu od 12 do 18 meseci pored navedenih igara javljaju se složenije jer je dete ovladalo funkcijom uspravljanja i uspravnog hodanja, motorika šake je razvijenija; detetu se mogu ponuditi igračke koje se vuku ili guraju (automobili, kamioni, likovi životinja na točkovima, kolica,...), zatim krupne kuglice koje se mogu nanizati ili ubacivati u kutiju, plastičnu flašu isl. Igre predmetima dobijaju karakter eksperimentalnih igara, jer dete, manipulišući njima, pokušava da otkrije njihova svojstva. Za dete ovog uzrasta pogodne su raznobojne kocke, kofice, lopatice, posuđe različitog oblika, obručevi, umetaljke... Privlačno je i igranje plastelinom ili drugim sličnim materijalima. U ovom periodu javljaju se začeci simboličke (imaginativne, igre predstavljanja) igre. Sadržaj ovih igara su radnje odraslog koje dete prati i može da razume; najčešće dete "hrani" druge osobe ili sebe, stavlja lutku da "spava", "sprema" hranu itd. Zato deci treba obezbediti predmete- igračke koje treba što više da liče na prave predmete ili živa bića koje predstavljaju. I tako polako rastu detetove potrebe i želje za

novim i složenijim igračkama.

Treća godina

U trećoj godini dete hoda, trči, penje se, dosta govori... Posедуje veliki stepen energije, ali mali obim pažnje. Već može da vozi tricikl, da gura veća kolica, da koristi pribor za crtanje (voštane boje, vodene boje, olovke, krede u boji...), da oblikuje plastelin u jednostavne predmete, da provlači pertlu kroz manje otvore,... Svaka nova situacija za njega je istraživačka; počinje da kombinuje predmete da bi izgradio "kulu", "most", "voz", ili "kapiju" i zato mu treba obezbediti dovoljno konstruktivnog materijala - razne vrste kockica otvorima i elementima za ulaganje u odgovarajuće otvore. Pažnju će mu privući i razne jednostavne slagalice. Na ovom uzrastu simboličke igre dobijaju pravi zamah. Zato su detetu privlačne igračke koje predstavljaju kućni nameštaj, majstorski alat, lekarski pribor isl.

Četvrti i peta godina

Četvrti i peta godina života obeležene su brzim razvojem motoričkih veština i bezgraničnom energijom. Za ovaj uzrast pogodne su igračke koje traže akciju, pokret sa igrača - tricikl ili bicikl, trotinet isl. Razvoj govornih sposobnosti, sazrevanje perceptivnih i intelektualnih sposobnosti daju mogućnost detetu da prihvati novi oblik igara - igre sa pravilima, igre sa zadatkom u kojima se traži da dete sledi unapred određeni tok igre, redosled igranja, sistem u igri. Često za igranje koriste različite oblike domina (sa slikovnim sadržajem), parne karte, "čoveče ne ljuti se", slagalice - puzzle i sl. Dosta se koristi i pribor za crtanje, slikanje, makaze ... Pažljivo posmatrajući slobodnu dečiju igru možemo uočiti da su u njoj veoma zastupljene dramske igre tzv. "kao da" igre,

igre pretvaranja u kojima sadržaj čine obično situacije iz svakodnevnog života (rad i ponašanje odraslih, odnosi roditelja-dete, važni događaji, pravila ponašanja...) Pri tom su mamine cipele ili tašna "neophodni" rekviziti koji se mogu upotrebiti odgovarajućim lutkama, sudovima-igračkama, "alatom", igračkama koje predstavljaju opremu za pojedina zanimanja itd.

Pre škole

Naredni period karakteriše veći obim pažnje, duža koncentracija, mogućnost da se usmeri na problem i da se rešavaju problem-situacije. Društvene igre koje se mogu koristiti traže od deteta veću sposobnost samosavlđavanja, koncentracije, pamćenje sadržaja, ulaganje umnog napora kao što je npr. "Master mind" ili šah. U ovom periodu je izražena i potreba deteta da otkriva svojstva živog sveta i materije kroz čulno iskustvo i male eksperimente. Kako bi smo podržali te istraživačke korake, možemo detetu obezbediti igračku vagu, lupu, mikroskop, il na primer - magnete. Bitno u ovom periodu je savladavanje osnovnih pravila ponašanja u saobraćaju za šta je pogodna saobraćajna mapa sa pratećim elementima (saobraćajnim znacima, automobilima, figuricama pešaka, saobraćajaca...). Ukoliko se kod deteta javi i interesovanje za slova i brojeve treba mu omogućiti da ih kroz igru upozna a za to postoje razne vrste slovarica, slagalice sa slovima i brojevima, geometrijskim oblicima (tangrami)... Mnoga deca se u ovom periodu interesuju za sport pa im možemo ponuditi i razne sportske rekvizite, a onoj koja su naklonjena umetnosti različite vrste boja, podloga za crtanje, materijala za oblikovanje.

Navedene igračke prema uzrastima treba shvatiti isključivo kao predlog i pomoć pri izboru.

MODA

CIPELE ZA NOVU GODINU

Dolazi vreme najlepšeg doba godine i mnoge od vas razmišljaju šta obući za proslavu Nove Godine.

Jedan od najbitnijih elemenata za "šta obući" je i lokacija vaše zabave. Bilo da donesete odluku da ostanete kod kuće i pozovete goste na proslavu, bilo da odlazite na party ili svečani doček, uvek možete obući haljinu. Nije neophodno da odeća bude skupa, ali je nužno da bude kvalitetna. Ukoliko imate haljinu, ostalo vam je da odlučite oko nakita i pribora. Bitno je da se ne preteruje i da se bira sa ukusom.

Umerena elegancija uvek pobeđuje. Uvek donesite odluku između minuša i oglice, znači samo minuše ili samo oglicu. Ponekad mnogo nakita kreira neukus i kič. I naravno jedan od najvažnijih detalja su cipele. Nemorate uvek imati cipele i torbu u istoj boji sa vašom odećom. Čak možete obući i različitu boju cipela u odnosu na boju svega ostalog što imate na sebi.

Uvek možete pronaći cipele u zlatnoj ili srebrnoj boji, tako ćete ukomponovati sa bilo kojom bojom odeće i bićete uvek u trendu. Nemojte se plašiti boja, takvu vrstu cipele uvek možete poneti na putovanje, u tom slučaju biće vam potrebno samo par cipela i ostatak kofera vam ostaje za garderobu.

I na kraju udobnost je najbitnija kako bi ste se osećali zadovoljni i srećni tokom cele večeri.

Dajana - Stuart Weitzman

Posni Recepti

BELA RIBLJA ČORBA

Za ovu čorbu je najbolje uzeti neku od ovih riba: štika, oslić, ili bela riba.

Sastojci

2 kg ribe
jedna veza
zeleni
celer
lovorov list
biber
vegeta
so
sirće ili limun
ulje
brašno

2 gljive ispečenog luka

Priprema

Prokuvati glave i repove od ribe sa zeleni i pečenim lukom, pa ocediti i očistiti od kostiju. Zatim naseckati sitno barenu zelen, pa sve dodati u čorbu, posoliti i dodati malo brašna razmućenog u hladnoj vodi, dodati soli i začina, pa

kad sve to provri dodati na lepe kocke isečeno ostalo meso od ribe, koje je prethodno stajalo poprskano limunom ili sirćetom. Kuvati dok riba ne bude plivala na površini (da se ne raspadne). Zatim dodati ispržene dve rendane šargarepe. Zakiseliti čorbu po ukusu i dodati seckani peršunov list

BOB SA KREMOM OD BELOG LUKA

Sastojci

1 kg boba
200 ml maslinovog ulja
600 g krompira (kuvanog)
6-7 čena belog luka
1 čajna kašičica sirćeta (belo vinsko)
so, biber

Priprema

Bob naliti toplom vodom i ostaviti ga do narednog dana. Procediti bob, naliti ga novom toplom vodom i staviti da se kuva. Pri kujanju paziti da se skroz ne raskuva. Procediti ga, malo posoliti i servirati vrućeg, uz kremu od belog luka i krompira.

Krema se priprema tako što se kuvani krompir ispasira, doda mu se ispresovan beli luk, sirće, ulje, so i biber. Ulje dodavati postepeno, tj. kašiku po kašiku, uz uzastopno mešanje (kao za majonez).

POSNE SARMICE OD ZELJA

Ove sarmice su izuzetno ukusne. Mogu se spremiti i od listova blitve.

Sastojci

15-20 krupnih listova zelja
1 glavica crnog luka
100 g pirinča
100 g sojinih ljuspica
pola kašičice aleva paprike
malo soli
bibera

Priprema

Listove zelja oprati, pažljivo odstraniti žilu sa sredine, vodeći računa da se listovi ne pocepaju. List po list uranjati u vrelu vodu i ređati ih u cediljku da se ocede.

U šerpu staviti pirinač, na sitne kockice iseckanu šargarepu i sojine ljuspice, naliti

vodom, da ogrezne i kuvati u poklopljenom sudu. Kad proključa isključiti ringlu i ostaviti na isključenoj ringli da stoji poklopljeno oko 5 min. tj. dok voda ne ispari. Dodati so, biber, alevu papriku i promešati.

Ovom smesom filovati listove zelja i uvijati ih kao sarme. Sarme ređati u šerpu, naliti šoljom vruće vode, poklopiti i staviti na tihu vatru da se krčka oko 15 min., zatim zapeći u zagrejanom rerni na 180° oko 15 min.